٠١/٠٣ - فارسية - فارسی

چکیده

از حقوق فطری که شریعت اسلام تایید نموده است
ابن العثیمین رحمه الله

مختصرشده توسط شیخ، دکتر هیثم سرحان

مدرس سابق در مسجد نبوی و مشرف
مرکز آموزشی سنت

۱- حق الله متعال :

اینکه الله یکتا و بی‌شریک را عبادت کنی و بنده‌ی خاکسار و فروتنی در برابر او باشی و از او فرمان ببری و از آنچه نهی فرموده، بپرهیزی و سخنش را تصدیق نمایی. این، عقیده‌ای والا، ایمانی راستین و عملی شایسته و ثمربخش است: عقیده‌ای بر پایه‌ی محبت و تعظیم که ثمره اش اخلاص و وارستگی، و پایبندی و استقامت بر کردار نیکوست.

2- حق رسول‌الله ﷺ:

گرامی‌داشت آن بزرگوار و حفظ احترام و جایگاه رفیعش و نیز بزرگ داشت شایسته‌ی وی به‌دور از افراط و تفریط.

3- حقوق والدین :

احسان و نیکی به پدر و مادر در نحوه‌ی سخن گفتن و نیز به‌صورت عملی با حمایت مالی و بدنی از آنان؛ و همچنین حرف‌شنوی از والدین به‌غیر از آنچه که نافرمانی الله تعالی باشد و یا در مواردی که اطاعت از آنان به زیان تو منجر شود.

4- حق فرزندان :

• تربیت که عبارتست از پرورش دین و اخلاق آنان؛ به‌گونه‌ای که در زمینه‌ی دین و اخلاق، وضعیت خوب و شایسته‌ای داشته باشند.
• نفقه و تامین نیازهای مادی فرزندان بدون افراط و تفریط.
• فرق نگذاشتن در میان فرزندان از نظر عطا و بخشش.

5- شخویشاوندان :

بدین‌سان که به‌خوبی با خویشانش رابطه داشته باشد و از حمایت اجتماعی، جسمی و مالی آنان متناسب با قرابت و شرایط موجود دریغ نکند.

6- حقوق زناشویی

زن و شوهر با یک‌دیگر معاشرت و رفتار پسندیده‌ای داشته باشند و هر یک از زوجین به‌سادگی و با طیب خاطر حق شریک زندگی اش را ادا کند. از جمله‌ی حقوق همسر بر شوهرش این است که نفقه‌ی واجبش از جمله: خوراک، لباس و مسکن و نیازهای متعارف او را تامین کند و در میان همسرانش عدالت را رعایت نماید.
و از جمله‌ی حقوق شوهر بر همسرش این است که از وی در چارچوب اطاعت از الله، حرف‌شنوی داشته و نگهبان آبرو و ثروتش باشد و از کارهایی که به روابط زناشویی و کمال کام‌جویی زن و شوهر از یک‌دیگر لطمه می‌زند، دوری نماید.

7- حقوق حاکمان و مردم :

حقوق مردم بر زمامداران، این است که: حاکمان امانتی را که الله به آنها سپرده است، به‌درستی ادا کنند؛ از جمله: خیرخواهی برای شهروندان و پیشه کردن راه مومنان، یعنی راه و روشی که مصالح دنیا و آخرت مردم را تامین می‌کند.
و حقوق حاکمان بر مردم این است که انسان نسبت به ماموریت ها و وظایفی که از سوی زمامدارانش دریافت می‌کند، امانت‌دار و خیرخواه باشد و چنانچه زمامداران دچار لغزش و غفلت شدند، آنان را متذکر گردد و برایشان دعای اصلاح نماید و در چارچوب اطاعت از الله، از آنان فرمان ببرد و یاری‌گر آنان باشد.

8- حق همسایگان :

احسان و نیکی به همسایه از طریق حمایت اجتماعی و مالی یا خدمت کردن و فایده رساندن به او، و خودداری از اذیت و آزار زبانی و رفتاری وی.
• اگر همسایه‌ی انسان، خویشاوند و مسلمان باشد، علاوه بر حق همسایگی، حق خویشاوندی و حق مسلمانی هم دارد.
• اگر همسایه‌ی انسان، مسلمان باشد؛ ولی خویشاوندش نباشد، هم حق همسایگی دارد و هم حق خویشاوندی.
• و همسایه‌ی غیرمسلمانی که خویشاوند انسان نیست، حق همسایگی دارد.

۹- حقوق عموم مسلمانان :

از جمله: سلام کردن به مسلمانی که می‌شناسی یا نمی‌شناسی. و نیز اجابت کردن دعوتی‌اش. و چون درخواست نصیحت کرد، نصیحتش کنی. وقتی عطسه زد و الحمدلله گفت، برایش دعا کنی و در جوابش «یرحمک الله» بگویی. چنانچه بیمار شد، به عیادتش بروی و چون وفات نمود در تشییع جنازه‌اش حاضر شوی. و از اذیت و آزار مسلمان دوری کنی.

حقوق مسلمان بر سایر مسلمانان، فراوان است؛ این مفهوم گسترده و فراگیر در فرمایش رسول‌الله ﷺ جای دارد که فرموده‌اند: «مسلمان، برادر مسلمان است». لذا به مقتضای این اخوت و برادری می‌کوشد که به هم‌کیش مسلمانش نفع و فایده برساند و از آنچه که به مسلمان زیان می‌رساند، دوری نماید.

۱۰- حق غیرمسلمانان :

بر زمام‌دار مسلمانان واجب است که در زمینه‌ی جان و مال و آبروی آنان طبق حکم اسلام عمل کند و در مسایلی که قایل به حرمت آن هستند، مجازات‌ها و مقررات را اجرا نماید. و از آنها حمایت کند و از اذیت و آزار آنان بپرهیزد.

غیرمسلمانان در جامعه‌ی اسلامی، باید در پوشش و یا مظاهر اجتماعی، متفاوت از مسلمانان باشند و اجازه ندارند مظاهر دینی خود از قبیل ناقوس و صلیب را در انظار عمومی به نمایش بگذارند.

فهرست